

Actieplan

Aanpak Radicalisering, Extremisme en Polarisatie

2026-2031

Departement Welzijn en Samenleving Dienst Preventie voor Veiligheid Team Samenleven & Veiligheid

Contactpersonen: Mohamed El Bakali, Natalie Troch, Kim Geenens

Inhoud

1.	Inleiding	4
2.	Lokaal preventiebeleid	4
2.1	Visie	4
2.2	Basisprincipes	5
3.	Samenwerkings- en beslissingsstructuur	6
3.1	Formele structuren	6
3.2	Informele structuren	7
4.	Fenomeenanalyse	8
4.1	Definiëring	8
4.2	Fenomeenanalyse België-Gent	9
5.	Ambities en doelstellingen	12
6.	Acties en prioriteiten	13
	Doelstelling 1: We versterken de vroegtijdige detectie en aanpak van signalen door samenwerking	14
	Actie 1.1 Aanspreekpunt	14
	Actie 1.2 Organiseren LVC-R	14
	Actie 1.3 Coördinatie bij escalerende groepsspanningen op publiek domein (nieuw)	15
	Actie 1.4 Politiepreventie en handhavende casusopvolging	16
	Doelstelling 2: We versterken de handelingsbekwaamheid bij de eerstelijnsactoren door afstemming, kennisdeling en netwerkvorming	16
	Actie 2.1 Vormingsaanbod	17
	Actie 2.2 Stappenplannen op maat	17
	Actie 2.3 Lunchlezingen	18
	Actie 2.4 Netwerken	18
	Doelstelling 3: We voorkomen polarisatie door het versterken van de samenwerkingen, in te zetten op dialoog, ontmoeting en perspectiefverbreding	20
	Actie 3.1 Relatie Jongeren en Politie – Kombi project	20
	Actie 3.2 Samenwerking met sleutelfiguren	21
	Actie 3.3 Bondgenoten overleg	21
	Actie 3.4 Organiseren van safe en brave spaces voor jongeren (nieuw)	22
	Actie 3.5 Onderwijs als partner in preventie	22
	Actie 3.6 Sport als partner in preventie	23
	Actie 3.7 Jeugdwelzijn als partner in preventie	23

Doelstelling 4: We verhogen de digitale weerbaarheid door eerstelijnsactoren te versterken in het herkennen en aanpakken van desinformatie en haatspraak	24
Actie 4.1 BARST!	24
Actie 4.2 Acties digitale weerbaarheid in het onderwijs (nieuw).....	24
Actie 4.3 Aanpakken desinformatie en haatspraak – Textgain (nieuw)	25
7. Monitoring en evaluatie.....	26

1. Inleiding

De **Vlaamse overheid** kent de regierol toe aan de steden en gemeenten met betrekking tot de thema's radicalisering en polarisatie¹. Dit actieplan kadert binnen deze toegewezen regierol en is een vervolg op het bestaande beleid van de stad Gent waarin wij inzetten op een geïntegreerde aanpak waarin zorg, nabijheid en het stellen van grenzen centraal staan.

Welzijns- en politionele actoren werken hierin samen, versterken elkaar en hanteren een gedeelde taal. We zetten in op de voedingsbodems van radicalisering en polarisatie, vroegtijdige detectie, netwerkvorming en sociale weerbaarheid.

Ook de Gentse algemene beleidsverklaring en de bijhorende meerjarenplanning voor de legislatuur 2026–2031 benadrukken het belang van deze geïntegreerde aanpak van radicalisering en polarisatie. Dit gebeurt binnen de strategische doelstelling '**Veiligheid, preventie en netheid**', via de activiteit '**Versterken van de geïntegreerde en integrale aanpak van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en schadelijke polarisatie**'.²

2. Lokaal preventiebeleid

2.1 Visie

Het actieplan radicalisering en polarisatie maakt deel uit van het lokaal preventiebeleid van de Stad Gent. Veiligheid en leefbaarheid zijn immers essentiële voorwaarden om als individu én als maatschappij tot ontplooiing te komen.

De aanpak van radicalisering en polarisatie vraagt een complex samenspel tussen individuele en maatschappelijke acties. Iedereen is deels betrokken en draagt verantwoordelijkheid, maar niemand is alleen verantwoordelijk voor 'dé oplossing'. Om écht impact te hebben gaan we duurzaam en doordacht aan de slag. We nemen tijd om te analyseren, inzicht te verwerven en voeling te hebben met alle betrokkenen en perspectieven. Dit om te begrijpen wat er precies aan de hand is, na te gaan welke acties en welk aanbod al bestaan en wat aanvullend mogelijk is.

De Stad Gent kiest daarom voor een **duurzame aanpak** van radicalisering en polarisatie, met **gedeelde verantwoordelijkheid** over beleidsdomeinen en stakeholders heen met een sterke focus op:

¹ <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/vlaams-actieplan-ter-preventie-van-gewelddadige-radicalisering-extremisme-en-terrorisme>

² <https://stad.gent/nl/over-gent-stadsbestuur/stadsbestuur/wat-doet-het-bestuur/meerjarenplan-2020-2025>

- **Zorg:** Dit gaat ruimer dan begeleiding en hulpverlening. We focussen op de meest kwetsbaren, geven iedereen een stem en creëren rust en ruimte waar nodig.
- **Nabijheid:** We houden we vinger aan de pols en stimuleren dit ook bij anderen. We blijven nabij mensen en groepen zodat we zicht hebben op wat er leeft en wat de noden zijn.
- **Grenzen:** We stellen duidelijke grenzen en beschermen betrokkenen zelf (harm reduction), anderen (veiligheid) en de maatschappij (regulering).

Het **actieplan radicalisering en polarisatie** vertaalt deze beleidsvisie naar een krachtige aanpak. Het plan heeft als doel om prioriteiten te bepalen, methodieken, acties en werkingen dichterbij elkaar te brengen, acties op elkaar af te stemmen en/of simultaan in te zetten, en waar nodig pilootacties op te zetten.

2.2 Basisprincipes

Als **methodologisch kader** baseren we ons op de basisprincipes van wenselijke preventie.³

1. De acties grijpen **zo vroeg mogelijk** in op het probleem, door maximaal in te spelen op onderliggende voedingsbodems. Door te focussen op achterliggende oorzaken, willen we huidige problemen stoppen en toekomstige voorkomen.
2. We kiezen voor een **contextgerichte benadering**, niet een persoonsgerichte, om stigmatisering te vermijden. Betrokkenen (studenten, slachtoffers IFG, jongeren, horeca-uitbaters, klagers, ...) blijven te allen tijde verbonden met de bredere samenleving.
3. We streven ernaar om vooral in te zetten op het **vergroten van handelingsmogelijkheden** (bv. communicatie bevorderen, afspraken maken, omgevingsvergunningen faciliteren) in plaats van het beperken ervan (bv. sluiting van een zaak, verbod op horeca in een buurt). Beperkende maatregelen worden enkel genomen na een zorgvuldige afweging.
4. We geven betrokkenen steeds een stem, zodat acties maximaal aansluiten bij hun noden en behoeften.
5. Het herstellen en behouden van leefkwaliteit, maatschappelijke verbinding en algemeen welzijn staan centraal.

³ Goris, Peter, et al. 'Algemene Preventie : Concepten, Kaders En Wenselijke Preventie', Welzijnsgids, no. 69, 2008, pp. 109–26.

6. Tot slot zoeken we steeds naar een evenwichtige inzet van zorg, nabijheid en grenzen afgestemd op de context en de ernst van de situatie.

3. Samenwerkings- en beslissingsstructuur

De aanpak van radicalisering en polarisatie kan enkel slagen als actoren samenwerken vanuit een gedeelde visie. Dit thema overstijgt de werking van één enkele dienst, waardoor we multidisciplinair moeten samenwerken om effectief en duurzaam aan de slag te gaan. Ons doel is om vooral te verbinden, een netwerk uit te bouwen dat signalen vroegtijdig kan detecteren, een gezamenlijke taal spreken en interventies op elkaar afstemmen. We combineren **formele structuren** met **informele netwerken** zodat we enerzijds zorgen voor duidelijkheid en verantwoordelijkheid, en anderzijds laagdrempelige samenwerking op het terrein mogelijk maken om het nodige vertrouwen op te bouwen en te verduurzamen. Zo kunnen we niet enkel reactief, maar ook preventief optreden.

3.1 Formele structuren

De opmaak van dit actieplan gebeurde via een **participatief proces**, onder regie van de **kerngroep radicalisering en polarisatie**. Deze **kerngroep** wordt getrokken door het **team Expo-R** (dienst Preventie voor Veiligheid). Volgende diensten zijn hierin vertegenwoordigd: dienst Beleidsparticipatie, Jeugddienst, Sportdienst, dienst Lokaal Sociaal Beleid, Onderwijscentrum Gent, dienst Outreachend Werken, Asiel en Vluchtelingen, Maatschappelijke cel Politiezone Gent, OCMW Gent-Juridische Dienst.

Naast deze vaste groep van stakeholders, rekenen we ook op ad hoc stakeholders die afhankelijk van thema, doelgroep of fenomeen betrokken worden, zoals de dienst Communicatie.

Voor de stadsdiensten betekent de deelname aan dit participatief proces dat zij:

- hun specifieke expertise en ervaringskennis inbrengen, met respect voor eigen mandaat en werkveld en op basis van gelijkwaardigheid
- actief deelnemen aan uitwisselingen, meewerken aan het ontwikkelen van een gedeelde taal en visie
- bijdragen aan vroegtijdige signalering en informatie uit het eigen netwerk delen
- zich engageren in het preventieve luik in functie van structurele maatregelen die polarisatie en radicalisering kunnen beperken, naast het reageren op acute situaties.
- waken over de uitvoering van het actieplan, evalueren en bijsturen waar nodig.

Het actieplan werd in december 2025 voorgelegd aan het **ambtelijke kernteam Lokaal Preventiebeleid**⁴ en aan het **directieteam** departement Welzijn en Samenleving.

In het voorjaar 2026 wordt het actieplan voorgelegd en goedgekeurd door het **Managementteam** en het **PAO**.

Deze samenwerkingsstructuur focust op:

- het **beter afstemmen van bestaande inspanningen** en het versterken van elkaars rol waarbij elkaars grenzen, sterktes en verantwoordelijkheden erkend worden
- het **voorkomen van overbelasting**: omdat de betrokken diensten vaak al een brede opdracht hebben, focussen we op opdrachten die aansluiten bij de kerntaak en expertise van de diensten en maken we maximaal gebruik van bestaande overlegstructuren en werkvormen
- **flexibele** inzet: bij urgente nieuwe fenomenen, bekijken we in overleg met de betrokken diensten de beschikbare inzet van medewerkers en middelen
- het bewaken van de **strategische samenhang**: er wordt ingezet op maximale synergie met de relevante actie- en beleidsplannen, zoals het Actieplan Inclusie 2026–2031, het Zonaal Veiligheidsplan, enz.

3.2 Informele structuren

Naast deze formele actoren zijn ook **sleutelfiguren** uit gemeenschappen, **vrijwilligers** en **actieve buurtbewoners** onmisbare partners. Hun bijdrage situeert zich vooral in nabijheid en vertrouwen. Voor hen betekent deelname dat zij:

- een signaalfunctie vervullen, doordat zij spanningen en veranderingen in de wijk vaak vroegtijdig opmerken
- brugfiguur en ambassadeur zijn, die vertrouwen en dialoog tussen bewoners en het lokaal bestuur mogelijk maken
- ondersteunen bij het uitvoeren van experimentele acties en/of pilootprojecten

De informele partners hebben dus voornamelijk een **advies- en verbindingsrol**, maar dragen niet de formele beleidsverantwoordelijkheid. Hun bijdrage gebeurt op basis van **vrijwilligheid** en met ondersteuning (bv. vorming, onkostenvergoeding, waardering), zonder structurele verplichtingen.

⁴ Hierin zitten de directeurs (of diens vertegenwoordigers met mandaat) van de dienst Beleidsparticipatie, Sportdienst, Lokale Politie, dienst Lokaal Sociaal Beleid, Onderwijscentrum Gent, dienst Outreachend Werken, Asiel en Vluchtelingen, Juridische Dienst, Jeugddienst, en waar relevant ook de dienst Economie, dienst Wonen, dienst Toezicht, Justitiehuis, Parket,... De voorzitter is de directeur van de dienst Preventie voor Veiligheid.

Met deze geïntegreerde aanpak ontstaat een vorm van **hybride netwerk** van formele en informele stakeholders. Formele actoren zorgen voor verantwoordelijkheid en continuïteit; informele actoren zorgen voor nabijheid, vertrouwen en vroegtijdige signalering.

Samen zorgen we ervoor dat beide stakeholders het mogelijk maken om radicalisering en polarisatie **niet enkel reactief**, maar vooral ook **preventief** en **duurzaam** aan te pakken.

4. Fenomeenanalyse

4.1 Definiëring

Voor de juiste interpretatie en uitvoering van dit actieplan worden volgende definities, zoals vastgesteld in het Vlaams decreet van 22 maart 2024⁵, gehanteerd:

Extremisme: racistische, xenofobe, anarchistische, autoritaire of totalitaire opvattingen of bedoelingen, ongeacht of ze van politieke, ideologische, confessionele of filosofische aard zijn, die theoretisch of in de praktijk strijdig zijn met:

- a) de beginselen van de democratie of de mensenrechten;
- b) de goede werking van de democratische instellingen;
- c) andere grondslagen van de rechtsstaat dan de grondslagen, vermeld in punt a) en b);

Gewelddadige radicalisering: de fase in het radicaliseringsproces waarbij een individu of een groep van individuen op dusdanige wijze mentaal wordt gevormd dat dat individu of die groep van individuen bereid is om terroristische handelingen te plegen;

Terrorisme: het gebruik van geweld tegen personen of materiële belangen om ideologische of politieke redenen, met als doel bepaalde doelstellingen met terreur, intimidatie of bedreigingen te bereiken.

Schadelijke polarisatie: een groeiend wantrouwen en een verscherping van tegenstellingen tussen groepen in de samenleving waarbij de sociale veiligheid in het gedrang komt.

Binnen de publieke, private en semi-publieke ruimte zien we regelmatig spanningen optreden rond samenleven. Verschillende leefritmes, belangen, meningen, noden maken het in een dichtbevolkte en superdiverse stad zoals Gent niet altijd even gemakkelijk om ‘harmonieus’ samen te leven. Conflicten zijn onderdeel van het leven en op zich zijn conflicten en/of radicale ideeën niet ‘slecht’. Ze zijn inherent aan het democratische meningsverschil en zorgen ervoor dat nieuwe thema’s en belangen op de beleidsagenda’s gezet worden. Als radicaliseringsprocessen leiden tot gewelddadige vormen van extremisme stelt zich wel een ernstig probleem⁶.

⁵<https://themis.vlaanderen.be/files/aa7a4820-b09d-11f0-9b44-3797f8128cc9/download?name=VR%202025%202410%20DOC.0990-2%20Vlaams%20actieplan%20Radicalisering%20-%20bijlage.pdf&content-disposition=inline>

⁶ <https://vlaamsvredesinstituut.eu/radicalisering/>

Dit actieplan richt zich op **situaties van polarisering** die dreigen te **escaleren**, de veiligheid in het gedrang brengen en daardoor **schadelijke gevolgen** kunnen hebben.

4.2 Fenomeenanalyse België-Gent

Uit de laatste ledenbevraging van de VVSG (2024) blijkt dat de uitdagingen rond radicalisering en polarisatie voor lokale besturen een belangrijk aandachtspunt blijven.⁷ **57% van de bevroagde gemeenten** geven aan dat zij signalen van **gewelddadige radicalisering** ontvangen. Hoewel dit een daling is ten opzichte van 2002, wijst dit niet automatisch op een daadwerkelijke afname van het probleem. Een deel van de signalen wordt namelijk niet verder opgevolgd, omdat na onderzoek in sommige gevallen geen aanwijzingen worden gevonden voor een concreet veiligheidsrisico.

Naast de gekende fenomenen van rechts-extremisme en islamradicalisme, signaleren centrumsteden steeds vaker **nieuwe vormen** anti-overheidsradicalisering, links-extremisme en radicalisering rond klimaat en dierenrechten. Radicalisering manifesteert zich steeds subtieler, vaak online, en raakt verweven met bredere maatschappelijke spanningen.

Ook uit de nationale analyses blijkt dat de dreiging reëel blijft. Volgens het jaarverslag 2024 van het OCAD (Coördinatieorgaan voor de Dreigingsanalyse)⁸ bleef het **dreigingsniveau** in België gehandhaafd op niveau 3 (**'ernstig'**). Hoewel er geen terreuraanslagen plaatsvonden, behandelden veiligheids- en inlichtingendiensten 287 dreigingsmeldingen, waarvan er 213 betrekking hadden op radicalisering, extremisme en terrorisme. Een groot deel van deze meldingen (67%) ging om zogenoemde **lone actors**, individuen die vaak online inspiratie vinden en geïsoleerd opereren. Opvallend is de aanwezigheid van **minderjarigen** in de Gemeenschappelijke Gegevensbank T.E.R., waar de laatste tijd de aantallen stijgen. In het totaal aantal entiteiten bleef islamitisch extremisme dominant (86%), gevolgd door rechts-extremisme (8%) en links-extremisme (3%).

In **Gent** zien we enerzijds een **stabilisatie** in het aantal meldingen en anderzijds tijdelijke pieken die gepaard gaan met internationale conflicten of spanningen in de stad. Daarnaast zijn er ook **contextfactoren** zoals bestaans- en juridische onzekerheden, beperkte toegang tot de gezondheidszorg, psychosociale druk, traumatische ervaringen en beperkte sociale netwerken die kunnen leiden tot sociale isolatie waardoor beschermende factoren verzwakken en men vatbaarder wordt voor radicalisering.

We zien ook duidelijke patronen die aantonen dat bepaalde leeftijdsgroepen een **verhoogde kwetsbaarheid**⁹ vertonen. Kinderen en jongeren worden als kwetsbaar beschouwd omwille van hun leeftijd, hun ontwikkelingsfase en hun vaak beperkte toegang tot ondersteunende netwerken.

7

file:///E:/NIEUW%20ACTIEPLAN%20RAD/VVSG%20Rapport%20Ledenbevraging%20Radicalisering%20Polarisering%202022.pdf

⁸ <https://ocad.belgium.be/wp-content/uploads/2025/06/Jaarverslag2024-OCAD.pdf>

⁹

https://stad.gent/sites/default/files/media/documents/24_00986_StadGent_Omgevingsanalyse2024_BW_def.pdf, blz 62, 71, 104-105, 119

Ook jongvolwassenen (18–25 jaar) vertonen een substantiële toename in armoederisico, dak- of thuisloosheid en psychosociale instabiliteit. Deze leeftijdsgroepen worden in de Gentse stedelijke realiteit geconfronteerd met specifieke risico's die een verhoogde preventieve en curatieve inzet noodzakelijk maken.

Ook **polarisatie** blijft een aandachtspunt. Het Israëliisch-Palestijns conflict en de Russisch-Oekraïense oorlog vormen hierbij een belangrijke motor: het leeft sterk binnen verschillende gemeenschappen, leidt tot verharde standpunten en verhoogt lokaal de kans op spanningen en in uitzonderlijke gevallen op conflicten en wraakacties.

Volgens de VVSG¹⁰ neemt in 2024 **48% van de bevroagde gemeenten** polarisatie waar, en in 16% leidt dit tot sociale onveiligheid. Etniciteit en cultuur zijn de meest gemelde spanningsvelden, naast rondhangende jongeren, gender issues, vluchtelingenbeleid, levensbeschouwing, en discussies rond LGBTQIA+-thema's. Internationale conflicten worden bovendien lokaal "geïmporteerd", wat leidt tot incidenten in wijken en scholen. Ook in Gent uiten gevoelens van uitsluiting en percepties van onrechtvaardigheid zich in vijanddenken en radicale uitspraken tussen groepen.

Daarnaast leven in **Gent** verschillende thema's die kunnen polariseren, zoals mobiliteit (auto versus fiets, circulatieplan, LEZ), import geopolitieke kwesties, dak- en thuisloosheid, aanwezigheid van jongeren in de publieke ruimte, enz. Dit actieplan vertrekt vanuit de vaststelling dat niet elk polariserend thema automatisch een veiligheidsrisico vormt, maar dat de stad wel over de capaciteit en instrumenten moet beschikken om adequaat te reageren wanneer spanningen te hoog oplopen.

Een studie van KULeuven toont aan dat een **relatief grote groep leraren** geconfronteerd wordt met polarisatie en radicalisering, zowel in de klas als op school en in lerarenkamers. Daartegenover geven leraren aan dat ze niet altijd over de nodige competenties, middelen en informatie beschikken om hier op een adequate manier mee om te gaan.¹¹

Digitalisering en sociale media versterken zowel radicalisering als polarisatie aanzienlijk. Enerzijds versterken zij extremistische boodschappen, opruiende taal en de verspreiding van desinformatie. Anderzijds blijken vooral jongeren bijzonder kwetsbaar voor deze dynamiek, gedreven door psychologische kwetsbaarheid en de zoektocht naar erkenning binnen online subculturen. Zowel OCAD als VVSG wijzen op de dominante rol van online kanalen waar misinformatie, vijandige retoriek en echokamers spanningen aanwakkeren.

Daarnaast vallen er twee nieuwe fenomenen op, namelijk de opkomst van digitale mannelijkheidssubculturen, vaak aangeduid als de manosphere, en het oneigenlijk gebruik van digitale schoolplatformen.

Binnen de **manosphere**, een verzamelterm voor online omgevingen waarin geregeld vrouwonvriendelijke ideeën circuleren, stellen we vast dat sommige fora een voedingsbodem kunnen vormen voor radicaliserende denkbeelden. In Vlaanderen groeit bovendien het aantal

¹⁰ [VVSG Rapport Ledenbevraging Radicalisering Polarisering 2024_0.pdf](#)

¹¹ Verachtert, S., Louw, G., & Hooghe, M. (2022). Polarisering en radicalisering op school: Ervaringen en noden van leraren uit het secundair onderwijs. KULeuven – Centrum voor Politicologie.

zogenaamde **764-clubs**¹², die eveneens deel uitmaken van deze problematische digitale milieus. Dit betekent niet dat deze fenomenen zich vandaag al manifesteren in Gent, maar het is wel belangrijk om hier waakzaam voor te blijven.

Een tweede aandachtspunt is de rol van digitale schoolplatformen, zoals Smartschool, als vertrouwd communicatiekanaal. Net omdat Smartschool sterk geassocieerd wordt met de schoolcontext en daardoor als betrouwbaar wordt ervaren, kunnen boodschappen die daar verschijnen extra aantrekkingskracht krijgen. In die zin kan Smartschool zowel een hefboom zijn, voor positieve communicatie en verbinding, als een risicokanaal wanneer het platform oneigenlijk wordt gebruikt.

In zo'n context werkt soft power bijzonder effectief, met name beïnvloeding en normaliseren van bepaalde ideeën en sociale normvorming, zonder expliciete dwang. Wanneer externe actoren toegang krijgen tot dergelijke kanalen, of wanneer leerlingen het platform misbruiken, kan dat leiden tot de verspreiding van polariserende narratieven, desinformatie of haatspraak. Dit kan spanningen aanwakkeren en het "wij-zij"-denken versterken. Daarom is het belangrijk om in te zetten op digitale weerbaarheid en op een veilig en **verbindend schoolklimaat**.

Tegelijkertijd wordt het spanningsveld verder aangewakkerd door extremistische groepen die handig inspelen op maatschappelijke verdeeldheid. Links-extremistische acties nemen toe onder invloed van geopolitieke ontwikkelingen, terwijl rechts-extremistische netwerken gevoelig blijven voor identitaire thema's. Lokale besturen worden daarbij in toenemende mate geconfronteerd met haatspraak en online intimidatie.

Conclusie:

1. Stabilisatie én kwetsbaarheid in Gent

Dankzij een multidisciplinaire aanpak met alle betrokken diensten en organisaties kent Gent een stabilisatie in het aantal meldingen van radicalisering. Toch blijven zich tijdelijke pieken voordoen, vaak gelinkt aan internationale conflicten of lokale spanningen, wat aantoont dat we gevoelig blijven voor externe dynamieken.

2. Evoluerende fenomenen van radicalisering

- Naast islamradicalisme en rechts-extremisme duiken nieuwe vormen op zoals anti-overheidsradicalisering, links-extremisme, klimaat- en dierenrechtenradicalisering. Dit betekent echter niet dat deze vormen zich effectief manifesteren in onze lokale context: in Gent stellen we ze momenteel allemaal niet vast.
- Dit vraagt om een brede strategie waarbij we alert blijven voor bestaande en nieuwe vormen van radicalisering en onze aanpak hierop flexibel afstemmen

3. Polarisation als structureel risico

- Polarisation treft lokale besturen rechtstreeks: 63% wordt zelf doelwit van haatspraak, vooral via sociale media.

¹² Mannennetwerken die aanvankelijk gericht lijken op persoonlijke ontwikkeling, maar in toenemende mate discoursen over mannelijkheid, macht en uitsluiting integreren die aansluiten bij bredere anti-feministische en complotgedreven stromingen.

- Desinformatie versterkt breuklijnen en ondermijnt het vertrouwen in instellingen, met jongeren als bijzonder kwetsbare groep.

4. Digitale dimensie van radicalisering

- Radicalisering verloopt steeds vaker digitaal, zonder fysieke netwerken.
- Jongeren zijn extra vatbaar door psychologische kwetsbaarheid en online subculturen.
- Sociale media fungeren als katalysator voor extremistische en opruiende boodschappen.

5. Dreigingsniveau en lone actors

- Het nationale dreigingsniveau blijft ernstig (niveau 3).
- Een groot deel van de meldingen betreft lone actors, vaak minderjarigen, die online geïnspireerd raken.
- Islamitisch extremisme blijft dominant, maar rechts- en links-extremisme zijn ook aanwezig.

6. Lokale dynamieken en maatschappelijke breuklijnen

- Gevoelens van uitsluiting en onrechtvaardigheid in domeinen zoals school, werk en samenleving leiden tot extremistisch gedrag.
- Etnisch-culturele spanningen en import van internationale conflicten versterken het wij-zij-denken en ondermijnen sociale cohesie.

5. Ambities en doelstellingen

De stad wil een veerkrachtige, verbonden en inclusieve gemeenschap waar radicalisering, extremisme en polarisatie zo weinig mogelijk voedingsbodem vinden. Ons uitgangspunt is dat preventie en vroegtijdige detectie van spanningen niet enkel bijdragen aan veiligheid, maar ook aan een veilige samenleving en wederzijds vertrouwen. De ambitie is om **structureel en duurzaam beleid** te voeren dat zowel individuen als groepen versterkt, en dat inspeelt op de evoluerende dreigingen zoals digitale radicalisering, desinformatie en nieuwe vormen van radicalisering.

De stad kiest ervoor om deze ambitie te verwezenlijken dankzij een **geïntegreerde en gelaagde aanpak** waarbij zowel individuen als groepen centraal staan, met sterke samenwerking en verbinding tussen lokaal bestuur, middenveld, onderwijs, religieuze gemeenschappen en burgers. We reageren niet enkel op dreigingen, maar werken actief aan **weerbaarheid** door in te zetten op preventieve acties.

Het is daarom belangrijk dat de Stad zijn preventieve rol verderzet en waar nodig bijstuurt. Dit gebeurt niet enkel door de Dienst Preventie voor Veiligheid maar is een inspanning die door verschillende beleidsdomeinen en dus verschillende diensten opgenomen wordt.

Dit doen we door 4 doelstellingen voorop te stellen:

- **Doelstelling 1:** We versterken de vroegtijdige **detectie** en **aanpak** van signalen door samenwerking
- **Doelstelling 2:** We versterken de **handelingsbekwaamheid** bij de eerstelijnsactoren door afstemming, kennisdeling en netwerkvorming
- **Doelstelling 3:** We voorkomen **polarisatie** door het versterken van de samenwerkingen, in te zetten op dialoog, ontmoeting en perspectiefverbreding.
- **Doelstelling 4:** We verhogen de **digitale weerbaarheid** door eerstelijnsactoren te versterken in het herkennen en aanpakken van desinformatie en haatspraak.

6. Acties en prioriteiten

Om de doelstellingen te bereiken voeren we de komende beleidsperiode diverse acties uit. We zetten deze acties op met bijzondere aandacht voor doelgroepen en settings die extra aandacht verdienen (cfr de fenomeen analyse), groepen die om diverse redenen minder bereikt worden, en/of niet de zorg ontvangen die ze nodig hebben en/of waarvoor er aangepaste strategieën nodig zijn

We focussen op de **hefbomen** waar we op **lokaal vlak impact** op hebben, zoals het versterken en ondersteunen van eerstelijnsactoren en middenveld, het organiseren van preventieve acties, het opzetten van netwerken en het werken aan de voedingsbodems van radicalisering en polarisatie.

Anderzijds worden onze acties ook beïnvloed door **bovenlokale evoluties** waarop we geen of minder invloed hebben zoals bovenlokale beleidskeuzes, migratie en veiligheidsontwikkelingen, internationale conflicten, enz. We signaleren relevante (nieuwe) fenomenen via bovenlokale overlegfora zoals de Vlaamse kennisgroep radicalisering en polarisatie, georganiseerd door het Agentschap Binnenlands Bestuur.

Doorheen alle doelstellingen en acties hebben we bijzondere aandacht voor de **doelgroepen** en **settings** waarin verhoogd risico is op gewelddadige vormen van radicalisering en polarisatie.

Om onze doelstellingen te realiseren, bouwen we voort op acties en werkvormen die we de afgelopen jaren hebben opgestart en uitgebouwd. Het merendeel van de acties in dit plan zijn bestaande acties die we verderzetten en – waar nodig – verdiepen. Dit is een bewuste keuze, omdat we ervaren dat binnen dit thema vooral **continuïteit** en **versterking** van het vertrouwen tussen verschillende actoren impact heeft op het terrein. We verzekeren immers een nauwe samenwerking tussen welzijnsactoren en politionele actoren, zodat informatie gedeeld kan worden, inschattingen verfijnd worden en acties beter op elkaar afgestemd zijn.

Het verderzetten van bestaande acties betekent niet dat we “meer van hetzelfde” doen. Integendeel, door te werken vanuit vaste structuren en vertrouwde samenwerkingen creëren we net de voorwaarden om **snel, flexibel en gericht bij te sturen** wanneer dat nodig is. Wanneer nieuwe signalen opduiken, noden verschuiven of hiaten zichtbaar worden, maken we een gezamenlijke analyse met onze partners. Van daaruit kunnen we gericht bijsturen door bvb tijdelijke experimenten of pilootacties op te zetten, uit te testen en te evalueren wat werkt.

Hieronder geven we per doelstelling de actiepunten weer met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbare doelgroepen en settings.

Doelstelling 1: We versterken de vroegtijdige detectie en aanpak van signalen door samenwerking

Polariserings- en radicaliseringsdynamieken vormen een serieuze uitdaging, omdat signalen van escalatie vaak pas zichtbaar worden wanneer het al (bijna) te laat is. Vroegtijdige herkenning en preventie zijn daarom cruciaal. Hier ligt een belangrijke rol weggelegd voor jeugd(welzijns)werkingen, scholen, het middenveld, maar ook voor eerstelijns hulpverleners, ouders en online platforms.

Daarnaast vervullen ook diverse stadsdiensten een belangrijke detectierol, zoals het OCMW, de dienst Burgerzaken en andere stadsdiensten. Zij fungeren als ingangspoorten waar vroegtijdige signalen van risicogedrag zichtbaar kunnen zijn. Door hun regelmatige en vertrouwensvolle contact met de burger kunnen deze diensten bijdragen tot het tijdig opmerken van signalen van radicalisering, waardoor we sneller individuen kunnen aanmelden en/of opvolgen.

Actie 1.1 Aanspreekpunt

We zijn het contactpunt binnen de stadsadministratie, het onderwijs, het jeugdwerk, het socio-cultureel middenveld, religieuze verenigingen enz. voor wie nood heeft aan **informatie**. Dit betreft zowel brede achtergrondkennis of vage bezorgdheden, als specifieke vragen en concrete casussen. We zetten extra in op een ruimere **bekendmaking** van onze werking bij jongerenwelzijn en psychiatrische instellingen, zodat zij ook tijdig kunnen signaleren bij signalen van radicalisering.

Trekker: PVV

Betrokkenen: alle eerstelijns actoren in Gent

Actie 1.2 Organiseren LIVC-R

De Lokale Integrale Veiligheidscel inzake Radicalisme, Extremisme en Terrorisme (LIVC-R) is een verplicht **multidisciplinair overlegplatform** dat door elke Belgische gemeente moet worden opgericht.¹³ De burgemeester zit het overleg voor en laat de lokale actoren zoals politie, justitie, welzijns- en onderwijsdiensten samenwerken om **signalen** van radicalisering vroegtijdig te detecteren en op te volgen.

Artikel 458ter van het Strafwetboek voorziet een uitzondering op het beroepsgeheim, waardoor informatie-uitwisseling binnen een wettelijk georganiseerd casusoverleg zoals de LIVC-R

¹³ Wet van 30 juli 2018 tot oprichting van lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme

mogelijk wordt. De deelnemers blijven wel gebonden aan een strikte geheimhoudingsplicht ten aanzien van de gedeelde informatie. Daarnaast voorziet het Vlaamse decreet inzake gegevensverwerking een specifieke rechtsgrond voor Vlaamse actoren zoals OCMW's, CLB's en welzijnsorganisaties.

De LIVC-R bestaat uit een strategische tafel (focus op het beleidskader en bespreken van nieuwe fenomenen) en een operationele tafel (focus op de uitvoering van interventies gericht op individuen, nl casemanagement).

De afgelopen beleidsperiode organiseren we op 6-wekelijkse basis een LIVC-R met als primair doel het vroegtijdig signaleren van radicalisering, het beoordelen van de risico's en dreigingen en het coördineren van een passende aanpak om radicalisering te voorkomen of tegen te gaan met een **evenwichtige inzet op grenzen, nabijheid en zorg**.

Trekker: PVV

Betrokkenen: Kabinet burgemeester, Information Officer Politie Gent, PVV – team Expo-R, OCMW Juridische dienst, OCMW psychologische dienst, dienst Outreachend werken, vertegenwoordiger Volwassenonderwijs, vertegenwoordiger Geestelijke Gezondheidszorg, Justitiehuis

Actie 1.3 Coördinatie bij escalerende groepsspanningen op publiek domein (nieuw)

Wanneer actuele dreigingen omwille van spanningen tussen gemeenschappen dermate uit de hand dreigen te lopen, is het belangrijk om als lokaal bestuur snel en adequaat te reageren. Spanningen tussen groepen of gemeenschappen in de publieke ruimte kennen diverse oorzaken waaronder de import van problemen van buiten de stad of de landsgrenzen. Geopolitieke gebeurtenissen hebben vaak een weerslag op onze stad, denk maar aan het Israëlisch-Palestijns conflict of de spanningen tussen Turken en pro PKK-Koerden, enz. In deze context kunnen Gentenaars met familiale of culturele banden met de betrokken regio's, evenals sympathisanten, de nood voelen om het conflict ook lokaal zichtbaar te maken via acties of publieke bijeenkomsten. Dit kan het maatschappelijk klimaat onder druk zetten en uitmonden in incidenten op het publiek domein.

Bij dergelijke crisismomenten is het belangrijk dat we de lead nemen in het **de-escaleren** van dergelijke “**crisismomenten**”. We organiseren ons zo dat we een netwerk van medewerkers hebben binnen de stadsdiensten die signalen van mogelijke escalaties vroegtijdig opmerken en hierop tijdig kunnen reageren. Indien we bij beoordeling vaststellen dat er sprake is van dreigende escalatie, beslissen we in samenspraak met het kabinet van de burgemeester om een crisisteam samen te roepen.

Doel hiervan is om op zeer korte termijn een actieplan af te spreken en uit te voeren in functie van snelle de-escalatie op het terrein. Dit actieplan wordt opgevolgd, geëvalueerd en bijgestuurd indien nodig totdat de situatie gede-escaleerd is en de rust op het publiek domein is teruggekeerd.

Trekker: PVV

Betrokkenen: Dienst Beleidsparticipatie, dienst Outreachend werken, Jeugddienst, Onderwijspartners, Sportdienst, Dienst Lokaal Sociaal Beleid en mogelijkheid tot uitbreiding met andere diensten

Actie 1.4 Politiezone preventieve en handhavende casusopvolging

Binnen de politiezone Gent ondersteunt de **COPPRA-cel** (Community Policing Preventing Radicalisation & Terrorism) bij het voorkomen en vroegtijdig herkennen van radicalisering. Deze cel werkt vooral preventief door kennis en methodieken te ontwikkelen en te delen met het LIVC-R. Zij worden hierin vertegenwoordigd door de Information Officer.

De aanpak vanuit PZ Gent wordt verder bestendigd in het Zonaal Veiligheidsplan 2026-2031 (in opmaak, voorzien voor 2026)

Trekker: Politie Gent

Betrokkenen: Kabinet burgemeester, Information Officer Politie Gent, PVV – team Expo-R, OCMW Juridische dienst, OCMW psychologische dienst, dienst Outreachend werken, vertegenwoordiger Volwassenonderwijs, vertegenwoordiger Geestelijke Gezondheidszorg, Justitiehuis

Doelstelling 2: We versterken de handelingsbekwaamheid bij de eerstelijnsactoren door afstemming, kennisdeling en netwerkvorming

Radicalisering en polarisatie zijn zeer complexe processen. Zoals omschreven in de inleiding is er niet één oplossing of één dienst verantwoordelijk. Iedereen heeft een stukje van de puzzel. Het stimuleren van kennisdeling, samenwerking en netwerkvorming is essentieel om samen deze complexe problematiek aan te pakken.

We nemen hier als focus leraren, jeugdwerkers, sociaal werkers en religieuze gemeenschappen omdat zij dagelijks in contact zijn met de betrokken doelgroepen. Wij ondersteunen hen via trainingen, vormingen en toegankelijke tools, zodat zij preventief kunnen optreden en polarisatie sneller herkennen. Ook het middenveld krijgt de nodige **handvaten** om spanningen zelfstandig te kunnen aanpakken.

We volgen **nieuwe tendensen** op die ontstaan binnen digitale omgevingen en subculturen, waarin gevoelens van uitsluiting (incels¹⁴), machteloosheid (Preppers¹⁵) en vijanddenken tegenover vrouwen (manosphere¹⁶), de overheid (soevereinen) of de samenleving (the 764 clubs¹⁷) worden versterkt. We vertalen deze naar de nodige handvaten voor de eerstelijnsactoren.

Daarnaast bouwt de stad een netwerkgerichte aanpak uit waarbij intensief wordt samengewerkt met **welzijns- en veiligheidsactoren**. Deze aanpak is essentieel omdat complexe uitdagingen

¹⁴ mannen die zichzelf identificeren als onvrijwillig celibataire en hun frustratie over gebrek aan seksuele of romantische relaties projecteren op vrouwen of de samenleving in het algemeen

¹⁵ bereiden zich intensief voor op een maatschappelijke ineenstorting (blackout, economische crash, pandemie, enz.)

¹⁶ verzamelnaam voor online gemeenschappen van mannen die menen dat hun maatschappelijke dominantie onder druk staat door feminisme en vrouwenemancipatie

¹⁷ Het 764-netwerk is een gedecentraliseerd, internationaal opererend online netwerk dat extremistische ideologieën combineert met seksuele uitbuiting, cybercriminaliteit en psychologische manipulatie. De organisatie richt zich hoofdzakelijk op minderjarigen en kwetsbare individuen, waarbij ze methodes zoals sextortion, digitale chantage en zelfbeschadigingsdwang toepassen

alleen duurzaam kunnen worden aangepakt wanneer er samengewerkt wordt en dezelfde taal gesproken wordt. Dit netwerk bundelt expertise, wisselt uit en versterkt vertrouwen.

Deze samenwerking kan ook leiden tot het formuleren van beleidsaanbevelingen en kan regelmatig bijsturen op basis van signalen uit het werkveld.

Actie 2.1 Vormingsaanbod

Eerstelijnswerkers worden vaak geconfronteerd met signalen van radicalisering of polarisatie of complexe maatschappelijke thema's en zijn op zoek naar handvaten en tools om hiermee zelf aan de slag te gaan. Om hen te versterken, bieden wij een **vormingsaanbod** aan dat specifiek is afgestemd op de praktijk van eerstelijnswerkers. Met dit aanbod willen we concrete **tools en handvaten** aanreiken die men in het dagelijkse werk meteen kan inzetten.

Om dit aanbod verder bekend te maken, zetten we in op gerichte en rechtstreekse communicatie met onze partnerdiensten, middenveldorganisaties en onderwijsinstellingen. We benutten zowel onze digitale kanalen – zoals website, nieuwsbrieven en sociale media – als de bestaande overlegfora waarin deze actoren vertegenwoordigd zijn. Op die manier bereiken we zowel brede doelgroepen als specifieke organisaties die nood hebben aan vormingen.

Alle binnenkomende aanvragen worden geanalyseerd en geregistreerd. Dit laat ons toe op maat te werken. Via evaluatieformulieren sturen we het vormingsaanbod continu bij en zetten we extra in op sectoren of groepen die ondervertegenwoordigd zijn.

Partners uit uiteenlopende beleidsdomeinen hebben tijdens de afgelopen bestuursperiode 25 vormingen aangevraagd. Toekomstgericht willen we voor de komende periode dit aantal niet alleen verhogen, maar ook meer maatwerk bieden en inspelen op actuele uitdagingen.

Trekker: PVV

Betrokkenen: onderwijspartners, welzijns- en veiligheidsactoren

Actie 2.2 Stappenplannen op maat

Waar nodig, worden duidelijke en praktische stappenplannen ter beschikking gesteld van organisaties. Deze stappenplannen worden op regelmatige basis geactualiseerd, in samenspraak met de betrokken diensten/partners.

Voor het tijdig herkennen en signaleren van radicalisering ontwikkelden we bruikbare en toegankelijke stappenplannen voor eerstelijnsactoren. Ze ondersteunen professionals bij het **correct interpreteren** van mogelijke signalen en helpen het onderscheid te maken tussen zorgwekkend gedrag en echte risico-indicatoren. Daarnaast bieden ze een **concrete leidraad** die aangeeft welke actoren op welk moment betrokken moeten worden.

Op die manier dragen de stappenplannen bij aan een vroege risicodetectie zonder onnodige alarmering, en versterken ze de handelingsbekwaamheid van eerstelijnsactoren. We beperken ons niet tot het louter beschikbaar stellen van stappenplannen: we benaderen de betrokken

sectoren actief met een duidelijk aanbod, lichten het nut ervan toe en ontwikkelen waar nodig samen op maat gemaakte stappenplannen.

De afgelopen beleidsperiode werden stappenplannen binnen het jeugdwelzijnswerk en scholen opgemaakt.

Trekker: PVV

Betrokkenen: jeugdwelzijnswerk en scholen zijn reeds betrokken. We benaderen de volgende jaren oa de sport-, cultuur en gezondheidssector.

Actie 2.3 Lunchlezingen

We organiseren lunchlezingen over actuele maatschappelijke thema's, uitdagingen en veranderende contexten die rechtstreeks impact hebben op het werkveld. Tijdens deze korte en inspirerende sessies krijgt men de kans om inzichten op te doen rond **actuele maatschappelijke thema's**.

De gastsprekers zijn experts uit het werkveld en de academische wereld die hun kennis delen, maar ook ruimte maken voor vragen en dialoog. Zo ontstaat een inspirerende uitwisseling waarbij theorie en praktijk elkaar versterken.

We organiseerden 6 lunchlezingen rond de thema's radicalisering en polarisatie de afgelopen beleidsperiode. We blijven deze aanpak voortzetten omdat het een flexibele en laagdrempelige methodiek is met een groot bereik, die inspeelt op actuele ontwikkelingen en aansluit bij de vragen van deelnemers.

Trekker: PVV

Betrokkenen: welzijns- en veiligheidsactoren, personeel stad Gent, partnerorganisaties, onderwijspartners

Actie 2.4 Netwerken

Netwerken zijn een belangrijke **basisvoorwaarde** voor de realisatie van dit actieplan. Netwerken worden doordacht opgezet, met een duidelijke doelstelling en rolverdeling voor alle betrokken partners. Bijeenkomsten worden doelgericht georganiseerd, vertrekkend vanuit actuele noden, met aandacht voor een maximale meerwaarde voor de deelnemers. De samenstelling van de netwerken varieert naargelang het thema en is dus niet in alle netwerken dezelfde.

Referentiepersonen radicalisering secundair onderwijs

Deze referentiepersonen zijn contactpersonen in de Gentse secundaire scholen. In hun school fungeren ze als **eerste aanspreekpunt** bij bezorgdheden en signalen. Ze vormen samen een netwerk. Op deze wijze kunnen we signalen capteren en achtergrondinformatie delen en verspreiden binnen onderwijs

Dit netwerk is opgezet om professionals in het onderwijs te ondersteunen en te versterken in hun aanpak van radicalisering.

In samenspraak met het Onderwijscentrum Gent actualiseren we de lijst van referentiepersonen secundair onderwijs van alle netten en bieden we op vraag en op maat ondersteuning. We organiseren intervisie over cases die de referentiepersonen aanbrengen om te reflecteren over het eigen handelen en dit bespreekbaar te maken.

Trekker: PVV

Betrokkenen: Onderwijscentrum Gent, scholen, CLB's

Welzijns- en politionele actoren

Welzijns- (MA) en politionele actoren (PA) vertrekken vanuit verschillende invalshoeken: de MA kant focust op zorg en nabijheid, terwijl de PA kant werkt aan grenzen stellen. Toch komen beide actoren vaak dezelfde complexe situaties tegen. We brengen beiden samen om tot een beter begrip van elkaars rol en mandaat te komen en in te zetten op deling van kennis en ervaringen. We organiseren vormingen om dieper in te gaan op specifieke thema's i.k.v. radicalisering en polarisatie met als doel het **wederzijds vertrouwen** en de **samenwerking te bevorderen**, en dezelfde taal te spreken.

Het doel is een **kader creëren** waarin beide sectoren elkaars expertise erkennen, elkaar makkelijker vinden en kunnen handelen in situaties waar zorg en veiligheid elkaar raken.

De afgelopen beleidsperiode vonden er jaarlijks 3 bijeenkomsten plaats met gerichte uitwisseling over de rollen van beide actoren, en hoe we, binnen ieders bevoegdheden, beter kunnen samenwerken. In de toekomst willen we dit netwerk verder uitbreiden door meer diensten aan PA-zijde en actoren aan MA-zijde te betrekken.

Trekker: PVV

Betrokkenen: Gentse welzijns- en veiligheidsactoren

(Minderjarige) vluchtelingen

Het netwerk werd opgestart nadat er verschillende signalen werden ontvangen over deze doelgroep. De meest voorkomende signalen waren traumatische ervaringen, druggebruik, geen invulling van de vrije tijd.

Op basis van de inbreng van de deelnemende actoren detecteerden we noden en hiaten op het terrein bestaan om deze doelgroep te ondersteunen. We versterken verder zowel de **kwaliteit** als de **samenhang** van het **aanbod**. Indien mogelijk zetten we daarnaast **experimentele acties** op.

De afgelopen beleidsperiode werden binnen dit netwerk reeds verschillende experimentele acties opgezet. Zo werd oa ingezet op het toeleiden van meisjes in het OKAN-onderwijs naar welzijnswerkingen, het aanbieden van cricket in het sportaanbod, etc. Daarnaast organiseerden we een verdiepende vorming over gezinsdynamieken.

We gaan verder aan de slag met een traject rond gender en seksualiteit voor de actoren op het terrein die met deze doelgroep in aanraking komen.

Trekker: PVV

Betrokkenen: Dienst beleidsparticipatie, Politie Gent, Justitiehuis, onderwijspartners, jeugdwelzijnswerk, Jeugddienst, Sportdienst, het Stedelijk opvanginitiatief, socio-preventieve organisaties, enz.

Doelstelling 3: We voorkomen polarisatie door het versterken van de samenwerkingen, in te zetten op dialoog, ontmoeting en perspectiefverbreding

Ongekend is onbemind, groepen polariseren omwille van stereotiepe beelden. Dit stereotype doorbreken we door groepen die elkaar niet op spontane manier ontmoeten met elkaar in verbinding te brengen en zo dialoog en ontmoeting te stimuleren.

Dit doen we door te investeren in het creëren van **veilige en constructieve gespreksruimtes**, waar burgers met uiteenlopende meningen elkaar en/of de lokale overheid kunnen ontmoeten, en waar ruimte is om stereotypen te doorbreken. Zo worden er bruggen geslagen en wordt het wij-zij-denken tegengegaan. Deze aanpak biedt ook de mogelijkheid om in te spelen op specifieke spanningsvelden die leven binnen de stad.

We zetten heel gericht in op het bereiken van **personen in kwetsbare situaties**, met bijzondere aandacht voor jongeren, en op personen in precaire leefomstandigheden. Via vertrouwde sleutelfiguren uit hun omgeving bereiken we niet enkel deze groepen, maar versterken we ook hun rol als gesprekspartner binnen het stedelijke beleid en in de samenleving. Sleutelfiguren fungeren daarbij als brug tussen de doelgroep, het middenveld en de lokale overheid

Daarnaast werken we doelbewust binnen de **settings** waar deze groepen zich dagelijks bewegen, zoals vrije tijd, sport, onderwijs en de online wereld.

Veel van de hierboven opgesomde acties kunnen op zichzelf worden uitgevoerd en kaderen grotendeels binnen andere (beleids)doelstellingen. Ze hebben geen expliciete link met radicalisering of polarisering. Ze worden hier vermeld omdat ze **óók** bijdragen aan de preventie van radicalisering en polarisering.

Vertrekkend vanuit een kansenlogica—en dus niet vanuit een risicobenadering—worden deze acties vooral opgezet om **positieve ontwikkeling** te stimuleren. De mogelijke impact op radicalisering en polarisatie kan je zien als een positief neveneffect binnen deze context.

Actie 3.1 Relatie Jongeren en Politie – Kombi project

Het project KOMBI wil de dialoog en het vertrouwen tussen Gentenaars en de politie in verschillende stadswijken te versterken. Er worden in drie pilootwijken — Dampoort, Ledeberg en Nieuw Gent — diverse activiteiten georganiseerd die jongeren en politieagenten samenbrengen. Via laagdrempelige initiatieven, sportactiviteiten en informatiesessies leren de betrokken partijen elkaar beter kennen, met als doel een wederzijds respect op te bouwen.

Door samen ervaringen te delen en gemeenschappelijke momenten te beleven, wil het project spanningen reduceren en meer wederzijds begrip creëren. De samenwerking gebeurt in verbinding met scholen, buurtorganisaties en verenigingen uit de wijken, waardoor het lokaal ingebed en gedragen wordt.

Naar de toekomst toe streeft het project naar de uitbouw van duurzame verbindingen die verder gaan dan oorspronkelijk opgenomen in de pilootfase en wordt bekeken of het verder uitgebreid kan worden naar andere Gentse wijken.

Trekker: Dienst Lokaal Sociaal Beleid

Betrokkenen: Politie Gent, Kubat's Gym, PVV, Dienst beleidsparticipatie

Actie 3.2 Samenwerking met sleutelfiguren

Sleutelfiguren zijn betrouwbare en gerespecteerde personen binnen hun gemeenschap. Dankzij hun legitimiteit, hun positie en hun sterke lokale netwerken spelen zij een cruciale rol bij het tijdig opvangen van signalen of onderliggende spanningen, evenals bij het de-escaleren van conflicten in de wijk. Zij fungeren als brugfiguren tussen verschillende gemeenschappen én tussen de gemeenschap en het beleid. Het gaat niet noodzakelijk om vertegenwoordigers van een volledige gemeenschap, maar om mensen die vanuit hun nabijheid en legitimiteit waardevolle inzichten hebben in wat leeft in hun buurt.

Daarnaast is het belangrijk om structureel en laagdrempelig contact te houden met geloofsgemeenschappen en hun sleutelfiguren. Vandaag nemen zowel politie, als PVV, als de wijkregisseurs deze rol op.

De wijkregisseurs beschikken bovendien over een uitgebreid professioneel netwerk van partnerorganisaties, dienstverleners en bewonersinitiatieven. Via deze structuur bereiken zij – naast sleutelfiguren – een ander, meer formeel wijknetwerk. Ook zij houden vinger aan de pols in de wijk en helpen om signalen, noden en kansen in de wijk tijdig te detecteren en aan te pakken.

Als lokale overheid blijven we investeren in het **uitbouwen en onderhouden** van **deze én nieuwe contacten**. Daarom is blijvende investering in structurele dialoog met deze sleutelfiguren en partners belangrijk, net als erkenning voor hun rol.

Betrokkenen: PVV, dienst Beleidsparticipatie, dienst Outreachend werken, Politie Gent

Actie 3.3 Bondgenoten overleg

Via overleg met sleutelfiguren uit een aantal wijken capteren we signalen en gaan we hiermee aan de slag.

Binnen dit overleg werd de afgelopen bestuursperiode intensief gewerkt op het thema '**vuurwerk**'. De focus ligt op preventie en jongeren duiden op de gevaren van vuurwerk. We zetten **wijkpatrons** in. Dat zijn vrijwilligers die in de weken voorafgaand aan oudejaarsavond aanwezig zijn in een aantal

wijken om te sensibiliseren rond de gevaren van vuurwerk en de geldende wetgeving. We experimenteren we met een gericht vrijetijdsaanbod op een buitenplein in een wijk. Jongeren krijgen daar een aantrekkelijk alternatief om oudejaarsavond op een positieve manier door te brengen via georganiseerde activiteiten. Deze sociaal gecontroleerde omgeving biedt bovendien kansen om jongeren op een informele en toegankelijke manier te informeren over de risico's van vuurwerk en de relevante wetgeving.

Deze aanpak wordt de komende jaren verdergezet en waar nodig versterkt.

Trekker: PVV

Betrokkenen: sleutelfiguren uit de verschillende Gentse wijken

Actie 3.4 Organiseren van safe en brave spaces voor jongeren (nieuw)

De Jeugddienst zet momenteel de eerste stappen o.v.v. safe spaces in meisjeswerkingen. We onderzoeken verder de nood aan **laagdrempelige en open ontmoetingsruimtes** voor jongeren die moeilijk aansluiting vinden op school en de samenleving. Het creëren van dergelijke plekken kan worden ondersteund door principes van safe spaces (veiligheid, rust, geaccepteerd worden zoals je bent) en brave spaces (actieve participatie, in dialoog gaan, persoonlijke ontwikkeling). Deze benadering kan bijdragen aan het versterken van jongeren, het bevorderen van verbinding en het verminderen van kwetsbaarheden die kunnen uitgroeien tot frustratie of radicalisering.¹⁸

Het actieplan focust vooral op het **versterken** van dit soort initiatieven: het bekijkt hoe bestaande praktijken functioneren, hoe ze een plaats kunnen krijgen binnen een bredere preventieve aanpak. Waar ze nog ontbreken of onvoldoende ontwikkeld zijn, wordt nagegaan hoe ze kunnen worden opgezet, uitgebreid of verder uitgebouwd.

Trekker: Jeugddienst

Betrokkenen: PVV, onderwijspartners, jeugd- en welzijnsactoren, Lokaal Sociaal Beleid

Actie 3.5 Onderwijs als partner in preventie

Het Onderwijscentrum Gent (OCG) versterkt en intensificeert de **samenwerking** met het Gentse **onderwijsveld** rond **grootstedelijke thema's**. Daarbij zet het OCG gericht in op een geïntegreerde preventieve aanpak via initiatieven rond vroegtijdig schoolverlaters, verbindend schoolklimaat, de opbouw van netwerken rond scholen, etc. Zo draagt het OCG structureel bij aan de leer- en ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren en verankert het preventief werken als één van de pijlers van hun werking.

Parallel daaraan brengt het OCG met het team Expo-R scholen en kernpartners samen die concrete uitdagingen en hiaten in kaart brengen (o.a. signalen, drempels, lacunes in

¹⁸ Arteveldehogeschool, Van safe naar brave spaces, <https://ahscdn.be/sites/default/files/2023-06/Van%20safe%20naar%20brave%20spaces%20NL%20def.pdf>

doorverwijzing of aanpak) en zetten deze analyses om in acties die bijdragen aan het voorkomen van radicalisering en polarisatie.

Trekker: Onderwijscentrum Gent

Betrokkenen: PVV, dienst Lokaal Sociaal Beleid, Onderwijscentrum Gent en onderwijspartners

Actie 3.6 Sport als partner in preventie

Sociaal-sportieve methodieken zetten sport doelgericht in als **middel** om **sociale en pedagogische doelen** te bereiken. Ze versterken persoonlijke ontwikkeling (zelfvertrouwen en verantwoordelijkheidsgevoel) en bevorderen sociale vaardigheden (samenwerken, omgaan met conflicten, enz).

Deze aanpak wordt gebruikt voor specifieke doelgroepen omdat sport een omgeving biedt die laagdrempelig en veilig is. Sociaal-sportief werken creëert bovendien bruggen tussen sport, jeugdwerk, onderwijs en welzijn, waardoor sport deuren opent naar begeleiding en verbinding.

We zetten verder in op 2 acties:

- ondersteunen vrijwilligers buurtbalnetwerken, uitgevoerd door de KAA Gent Foundation
- netwerk vechtsportclubs, met als focus het versterken van de vrijwilligers, bestuursleden en trainers in hun rol

Trekker: Sportdienst

Betrokkenen: PVV, sociaal-sportieve organisaties (KAAGent Foundation, Sportaround, ...)

Actie 3.7 Jeugdwelzijn als partner in preventie

Jeugdwelzijnswerkingen zetten doelgericht in op het creëren van een omgeving waarin ontmoeting, collectieve beleving en informele groeiprocessen centraal staan. Deze processen dragen bij aan de **versterking** van de **sociale competenties, identiteitsontwikkeling** en onderlinge solidariteit. Binnen deze context worden jongeren gestimuleerd om hun positie in de stedelijke samenleving kritisch te verkennen en hun eigen stem te ontwikkelen. Het versterkt hun maatschappelijke betrokkenheid en handelingsvermogen. De werkingen ondersteunen met andere woorden de persoonlijke ontwikkeling (zelfvertrouwen en verantwoordelijkheidsgevoel) en bevorderen de sociale vaardigheden (samenwerken, omgaan met conflicten, enz).

Trekker: Jeugddienst

Betrokkenen: PVV, jeugdwelzijnswerkingen (Jong vzw, de Bijenkorf, Ergenekon,)

Doelstelling 4: We verhogen de digitale weerbaarheid door eerstelijnsactoren te versterken in het herkennen en aanpakken van desinformatie en haatspraak

Zoals blijkt uit de fenomeenanalyse is de online wereld bij jongeren van heel grote invloed bij polarisatie en radicalisering. Jongeren leren omgaan met desinformatie en hen sterker maken in het omgaan met de digitale tools is een essentiële hefboom om radicalisering te stoppen.

De stad zet daarom in op educatieve trajecten rond mediawijsheid, in samenwerking met scholen, jeugdverenigingen en het middenveld en onderzoekt de mogelijkheden om online haatspraak en opruiende boodschappen te monitoren.

Actie 4.1 BARST!

Sinds 2022 werken we aan een **serious game voor jongeren** om hen te leren **omgaan met conflicten en grensoverschrijdend gedrag**. In 2023 en 2024 werden verschillende modules ontwikkeld en uitgebreid getest met sleutelfiguren uit het jeugdwerk en het onderwijsnetwerk.

In 2025 werd dit breed uitgerold door eerstelijnswerkers via een train-the-trainertraject op te leiden om het spel binnen hun eigen organisatie in te zetten.

In de komende jaren willen we het spel verder verspreiden, de naamsbekendheid vergroten en zorgen voor een structurele toepassing in onderwijs, jeugdwerk en andere contexten. Daarnaast onderzoeken we, in functie van de beschikbare middelen, de ontwikkeling van nieuwe thematische modules zodat het spel nog beter aansluit bij actuele noden en uitdagingen.

Tot slot verkennen we hoe we kunnen aansluiten bij bestaande organisaties (zoals het Hannah Arendt Instituut) die eveneens tools ontwikkelen om jongeren te leren omgaan met conflicten en grensoverschrijdend gedrag.

Trekker: PVV

Betrokkenen: Brainbugs, Jeugddienst, jeugdwelzijnswerkingen, scholen, Groep Intro, onderwijspartners

Actie 4.2 Acties digitale weerbaarheid in het onderwijs (nieuw)

De Pedagogische Begeleiding van Stedelijk Onderwijs Gent (PBSOG) ondersteunt **leerkrachten** doelgericht in het versterken van de **weerbaarheid** van **leerlingen** tegenover **desinformatie, fake news** en andere vormen van misleidende informatie.

Met gerichte begeleiding, vormingen en praktisch toepasbare tools stimuleert PBSOG de ontwikkeling van zowel digitale als kritische denkvaardigheden bij leerkrachten om deze door te geven aan de leerlingen in hun klas. Daarbij reikt PBSOG duidelijke handvaten aan rond mediawijsheid, zodat leerlingen leren om verantwoord, kritisch en ethisch om te gaan met digitale

en niet-digitale media. Ze krijgen inzicht in de invloed van digitale toepassingen op zichzelf en hun omgeving en leren de kansen en risico's van hun eigen mediagedrag bewust te evalueren. Op deze manier versterken ze de kritische weerbaarheid van leerlingen en bieden ze concrete en onmiddellijk inzetbare ondersteuning. Daarnaast worden via het Instagramkanaal Nie_normaal_digitiaal regelmatig mediawijze tips gedeeld.

In de komende beleidsjaren onderzoeken we hoe dit thema in andere netten wordt opgenomen, hoe we deze kennis kunnen delen, zodat deze aanpak uitgroeit tot een duurzame inspiratiebron voor vele scholen.

Trekker: Pedagogische Begeleiding van Stedelijk Onderwijs Gent (PBSOG)

Betrokkenen: PVV, onderwijspartners

Actie 4.3 Aanpakken desinformatie en haatspraak – Textgain (nieuw)

Er bestaat vandaag nog geen allesomvattend, stadsbreed beleidskader voor het omgaan met desinformatie en haatspraak. Tegelijkertijd worden er binnen de stad al verschillende concrete acties en praktijken toegepast, in het bijzonder op het vlak van online communicatie en sociale media.

Zo wordt er momenteel gewerkt aan richtlijnen voor community management op sociale media, waarin ook expliciet aandacht gaat naar het **omgaan met online haatspraak**. Daarnaast organiseerde de Dienst Communicatie in het verleden al meerdere interne opleidingen voor beheerders van stedelijke sociale mediakanalen, met als doel hen te versterken in het herkennen van en reageren op haatspraak en problematische reacties. Op de sociale mediakanalen van de Stad wordt bovendien duidelijk gecommuniceerd dat reacties en kritiek welkom zijn, op voorwaarde dat ze respectvol blijven. Beledigende, racistische of discriminerende reacties worden actief gemodereerd en, indien nodig, verwijderd.

Vanuit deze bestaande basis willen we verder bouwen aan een **meer samenhangende en structurele aanpak**. Daarom starten we een verkennend traject om de noden, mogelijkheden en verantwoordelijkheden verder scherp te stellen. In samenwerking met de Dienst Communicatie en Lokaal Sociaal Beleid onderzoeken we welke vormen van monitoring, moderatie en strategische aanpak haalbaar en wenselijk zijn. Dit omvat onder meer een analyse van bestaande praktijken in andere steden, het in kaart brengen van relevante juridische mogelijkheden en het evalueren van beschikbare tools.

Op basis van deze inzichten streven we naar een gedragen beleidskader met duidelijke richtlijnen voor de toekomst. Daarbij onderzoeken we ook of en hoe samenwerking met **Textgain** een meerwaarde kan bieden. Vanuit de Vlaamse overheid wordt het mogelijk gemaakt om **technologie** van Textgain in te zetten om online communicatie binnen de gemeente actief te monitoren en analyseren. Deze technologie laat toe om schadelijke content zoals haatspraak, gewelddadige taal en desinformatie vroegtijdig te **detecteren**. Dit kan helpen om preventiever te werken, gerichte campagnes op te zetten en de samenwerking met lokale partners te versterken, met als doel een veiligere digitale omgeving te creëren.

Parallel aan deze actie plant ook PZ Gent in het (nieuw op te maken) Zonaal Veiligheidsplan (actie 2.2.1) acties met betrekking tot haatspraak. De precieze inhoud en vorm van deze actie dient nog te worden bepaald. De intentie is wel om te werken vanuit een gedeelde strategie, waarbij elke organisatie haar eigen accenten legt in functie van haar eigen werking.

Trekker: dienst communicatie

Betrokkenen: PVV, Lokaal Sociaal Beleid, dienst communicatie, Politie

7. Monitoring en evaluatie

Monitoring en evaluatie vormen een essentieel onderdeel van dit actieplan, omdat ze ons in staat stellen om de uitvoering systematisch op te volgen en de effecten van onze acties zichtbaar te maken. Om de impact van onze acties te waarborgen gaan we gegevens registreren, analyseren en waar nodig bijsturen. Het doel is om ervoor te zorgen dat de doelstellingen haalbaar blijven en dat de ingezette middelen maximaal renderen.

De **opvolging** gebeurt **structureel**: de kerngroep (zie punt 3.3) evalueert jaarlijks de voortgang en stuurt bij waar nodig. Daarnaast agenderen we de vooruitgang en evaluatie van het actieplan halverwege de legislatuur op het politiek-ambtelijk stuurcomité Lokaal Preventiebeleid, waarbij ook strategische bijsturingen kunnen worden doorgevoerd.